

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 21–22 травня 2020 року)

У двох частинах

Частина 2

Суми
Сумський державний університет
2020

- 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9-10, № 11-12, № 13. Ст. 88 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 06.04.2020).
3. Становлення системи негласного розслідування у кримінально-процесуальному законодавстві України. МВС України. НАВС. Каф-ра кримінального процесу. Каф-ра ОРД. 2011 р., 167 с.
4. Погорецький М. А. Негласні слідчі (розшукові) дії: проблеми провадження та використання результатів у доказуванні. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2013. № 1. С. 270–276.
5. Черков В. О., Чистолінов О. М. До питання про співвідношення оперативно-розшукової діяльності й негласних слідчих (розшукових) дій за проектом нового КПК України. С. 159 – 162. URL: <http://www.corp-lguvd.lg.ua/d120106> (дата звернення: 06.04.2020).
6. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 р. № 2135-12. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12> (дата звернення: 06.04.2020).
7. Полтавський А. О. Проблемні питання правової регламентації функціонування системи криміналістичної реєстрації Кримінальним процесуальним кодексом України: шляхи удосконалення. *Криміналістична та судова експертиза. Міжвідомчий науково-методичний збірник*. 2014. Вип. 59. С. 107–114.

ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ У ВІЙСЬКОВІЙ СФЕРІ

Таранченко А. О.

Студенка II курсу ННІ права

Сумського державного університету

Науковий керівник: Ільченко О. В.

к. ю. н., доцент, доцент кафедри КПДС ННІ права

Сумського державного університету

Відбувається постійне реформування системи прокуратури зумовлене пошуком способів та шляхів удосконалення устрою, методів та засобів здійснення функцій органів прокуратури, а також орієнтацією на Європейський Союз та посиленням інтересом з боку європейських структур до діяльності прокуратури.

За часи незалежності України чинний Закон України «Про прокуратуру» неодноразово змінювався, щонайменше тридцять законів про внесення змін до нього було прийнято. Причини внесення змін були різноманітними, зокрема: прийняття нових норм що регулюють процесуальну діяльність правоохоронних та судових органів. Разом з тим постійно змінювались галузеві накази Генерального прокурора України, щодо

організаційної структури органів прокуратури.

Прокуратура Україна являє собою єдину централізовану систему, на яку покладено виконання функцій, спрямованих на забезпечення законності. Порядок виконання цих функцій має чітко відповідати закону та основним засадам діяльності органів прокуратури.

Військова прокуратура України – окремий структурний підрозділ Генеральної прокуратури України, який очолював Головний військовий прокурор та здійснював нагляд за дотриманням законності у військових формуваннях (ЗСУ, СБУ, Національній гвардії України та інших) [1].

Закон України «Про прокуратуру» у першій своїй редакції не передбачав функціонування військових прокуратур на території України. Вперше на законодавчому рівні положення про військові прокуратури з'явилися на початку 1992 р., постановою Верховної Ради України «Про підпорядкування військових прокуратур» від 30 січня 1992 року № 2076-ХІІ, що набрала чинності 1 лютого 1992 року. Відповідно до даної постанови військові прокуратури підпорядковувалися Генеральному прокурору [2].

До основних функцій прокуратур у військовій сфері належать:

- нагляд за додержанням законів у центральних апаратах органів військових формувань, визначених у п.1 Наказу Генерального прокурора України «Про особливості діяльності військових прокуратур», та органах військового управління [3];

- виконання функцій, що покладені на територіальні органи прокуратури, якщо за певних обставин вони не функціонують;

- здійснення досудового розслідування кримінальних правопорушень, що передбачені ст.402-421, 425-435 ККУ, а також правопорушень, що вчинені військовослужбовцями та особами, що зазначені у ч.4 ст.216 КПК України, а також особами, що проходять службу або працюють в державних установах чи органах, що зазначені у п.1 Наказу Генерального прокурора України «Про особливості діяльності військових прокуратур» [3];

- нагляд за дотриманням законності виконання судових рішень у кримінальних провадженнях, а також під час застосування заходів примусового характеру.

На початку серпня 2019 року генеральний прокурор Руслан Рябошапка заявив наступне: «Думаю, що військова прокуратура буде однією з систем, яка підлягатиме змінам. Моя позиція в тому, що я не бачу необхідності в існуванні військової прокуратури» [4].

2 вересня 2019 року Генеральний прокурор видав наказ про звільнення з посади заступника Генерального прокурора – Головного військового прокурора, що стало

поштовхом для початку реорганізації органів прокуратури у військовій сфері. 19 вересня 2019 року Верховною Радою України було зареєстровано законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури» №1032, відповідно до якого почався процес ліквідації військових прокуратур. Цей процес передбачає перш за все ліквідацію посади головного військового прокурора, зменшення штатного складу прокуратури та має бути завершений до початку 2021 року [5].

Положення вищезазначеного закону прямо суперечать ст. 102 Конституції України, де затверджений курс України на набуття членства у ЄС та НАТО, адже країни-члени НАТО мають інші погляди та підходи до вирішення даного питання [6].

Військові прокуратури діяли як спеціалізований орган у складі системи органів прокуратури, сферою діяльності яких була сфера оборони, а працівники військових прокуратур мали статус військовослужбовців. Такі самі повноваження та статус військових прокуратур мають військові прокуратури країн-членів НАТО, а також РФ, де одним із основних повноважень військової прокуратури є нагляд за діяльністю військової поліції та військових слідчих підрозділів Слідчого Комітету.

На зміну військовим прокуратурам має прийти нова спеціалізована прокуратура. Її спеціалізацією та пріоритетним напрямком діяльності є процесуальне керівництво у розслідуванні військових злочинів та злочинів, скоєних на підприємствах і установах «Укроборонпрому», Міністерства оборони та інших військових формувань. Прокурор майбутньої спеціалізованої прокуратури буде цивільним, чим усуваються проблеми з конфліктом інтересів та можливістю подвійної дисциплінарної відповідальності [7].

Аби детальніше дослідити проблеми, які виникнуть у процесу реорганізації органів прокуратури у військовій сфері, варто звернути увагу на думки спеціалістів з цього приводу. Відтак колишній генеральний прокурор Святослав Піскун зазначає: «Військова прокуратура потрібна, і ще потрібно створити військові трибунали. Не може країна і воююча, і не воююча, користуватися загально-цивільними і іншими нормами закону, коли йде війна. І судді, які розглядають цивільні справи не можуть розглядати справи про військові злочини. Вони в цьому не обізнані, це повинні робити спеціалісти. Ліквідують військову прокуратуру – ніхто нічого не буде вести, розслідувати» [4].

Полковник Сергій Собко, командир 128-ї гірсько-піхотної бригади вважає: «Пам'ятаючи процес і спостерігаючи зараз наслідки ліквідації військових судів у 2005 році, не вважаю ліквідацію військової прокуратури вдалим способом проведення реформи. У воюючій країні до таких кроків слід підходити зважено» [8].

У прес-службі 93-ої окремої механізованої бригади Збройних Сил України

«Холодний Яр» резюмують наступне: «Правопорушення, що вчиняються військовослужбовцями, мають свою специфіку і потребують специфічних знань для об'єктивної та законної правової оцінки. Військові прокурори – це особи, які володіють такими знаннями і можуть об'єктивно, професійно і оперативно виконувати визначені законом повноваження у справах визначеної категорії» [8].

«Військові злочини існували завжди – відтак, їх комусь треба розслідувати. Ліквідація органу військової прокуратури не принесе своїх плодів – навіть якщо за підслідністю злочини почнуть розслідувати САП та ДБР», – зазначають у 46-ій окремій десантно-штурмовій бригаді ДШВ ЗСУ [8].

На офіційному сайті оперативного командування «Північ» йдеться: «Альтернативи такому правоохоронному органу за колом завдань, які вирішуються спільно з командуванням військових частин, не було і не має. Не зайвим буде вказати про міжнародний досвід партнерів України, адже військові прокуратури ефективно функціонують в системі правоохоронних органів таких країнах, як Болгарія, Данія, Люксембург, Польща, Румунія, Франція, Швейцарія. Наразі це країни, які входять в блок НАТО» [8].

У прес-службі військової прокуратури зазначили: «Вважаємо неприйнятними заяви щодо непотрібності військової прокуратури, які обумовлені поверхневим уявленням про її діяльність. Сподіваємося, що чергові реформи будуть конструктивними і обдуманими, позбавленими чийось замовлень, упакованих в реформаторську обгортку з бантиком. Війна ще не всіх вилікувала» [4].

Отже, аналізуючи вищевикладений матеріал, можна зробити висновок, що враховуючи умови, в яких знаходиться Україна, які характеризуються воєнними загрозами національній безпеці, питання ліквідації військових прокуратур є передчасними, адже ці органи займають особливе місце у системі органів прокуратури та відіграють важливу роль для нормального функціонування усіх органів влади та забезпечення прав, свобод та інтересів громадян.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Матіос А. В. Структура та об'єкти компетенції Головної військової прокуратури. Звіт про результати роботи (серпень 2014 – серпень 2015). URL: <https://matios.info/uk/> (дата звернення: 14.04.2020).
2. Про підпорядкування військових прокуратур: Постанова Верховної Ради України від 30 січня 1992 р. № 2076-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 18. Ст. 228 (втратила чинність).

3. Про особливості діяльності військових прокуратур: Наказ Генерального прокурора України від 29 серпня 2014 р. № 12гп. URL: <https://www.gp.gov.ua> (дата звернення: 14.04.2020).
4. Архіпова О. Л. Чи потрібна Військова прокуратура: пояснюють військові та експерти. URL: <https://www.unn.com.ua> (дата звернення: 14.04.2020).
5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо першочергових заходів із реформи органів прокуратури: Закон України від 19 вересня 2019 р. №1032. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 42. Ст. 238.
6. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
7. Офіційний сайт Генеральної прокуратури України. URL: <https://www.gp.gov.ua> (дата звернення: 14.04.2020).
8. «Війна не всіх вилікувала»: військові прокурори відреагували на заяви з ОП щодо ліквідації їх органу. URL: <https://novynarnia.com> (дата звернення: 14.04.2020).

**ВСТАНОВЛЕННЯ СПОСОБІВ «ПРИХОВУВАННЯ» ОРИГІНАЛЬНОГО
ІДЕНТИФІКАЦІЙНОГО НОМЕРА ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ, ПІД ЧАС
ПРОВЕДЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАНСПОРТНОГО
ЗАСОБУ, ЕКСПЕРТИЗИ КОМПЛЕКСНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ТРАНСПОРТНОГО
ЗАСОБУ**

Федьорко С. Ю.

Завідувач сектору криміналістичного дослідження транспортних засобів і реєстраційних документів, що їх супроводжують

Черкаського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України

Халявка В. В.

Завідувач відділу автотехнічних досліджень та криміналістичного дослідження транспортних засобів і реєстраційних документів, що їх супроводжують

Черкаського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України

Сидоренко Д. В.

Судовий експерт сектору криміналістичного дослідження транспортних засобів і реєстраційних документів, що їх супроводжують

Черкаського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України

У випадку зміни ідентифікаційного номера таким способом первинний номер «маскується», після чого у полі нумерації приварюється металева або виконана з іншого матеріалу пластинка з вибитим (випаленим) на ній номером.

Можливі два способи підробки:

1. У полі нумерації робиться поглиблення, в яке монтується (приклеюється, приварюється, припаюється) пластинка. Найчастіше цей спосіб застосовується для